

VERGİ MUAFİYETLERİNDEN BİR KISMININ İLGASI HAKKINDA 1/154 NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE TİCARET, ZİRAAT, MALİYE VE BÜTÇE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI VE TİCARET VE SANAYİ MESLEK MEKTEPLERİ VESAİRE MASARIFI İNŞAİYE VE TESİSİYESİ MASARIFI KARŞILIĞI OLARAK TEMİN EDİLEN İKİ MİLYON LİRALIK TAHSİSATIN MAARİF VEKÂLETİ 1928 SENESİ BÜTÇESİNE İTHALİNE DAİR BAŞVEKÂLET TEZKERESİ VE BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATASI

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

Muamelât. Müdüriyeti

28 Şubat 1928

Mukarrerat Şubesi

Adet

6/1026.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Vergi muafiyetlerinden bir kısmının ilfası hakkında Maliye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 22 Şubat 1928 tarihli içtimasında tezekkür ve Meclisi Alîye arzı tasvib olunan Kanun Lâyihası ile esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı Mucibe Sureti

Meslek terbiyesinin modern usuller dairesinde inkişafını temin etmek üzere girişilen mühim teşebbüslerin kuvveden fiile çıkması bütçeye mühim miktarda bir tahsisat ilâvesini istilzam ettiği gibi memurların terfihi ve eski senelerden müdevver düyunun vaziyeti maliyemize iras etmekte olduğu hallin ref ve izalesi ve diğer mühim bazı hidematı umumiyenin ifası için karşılık tedarikine lüzum ve zaruret hasıl olmuştur. Muh-telif vergi kanunları ile ve hususi bazı kanunlarla merbut cetvelde muharrer vergi muafiyetlerinin ilgası suretiyle salifülarz hidemat karşılığının temini hazinede en mufavik bir şekil telâkki edilmiş olduğundan bu sebeple merbut lâyiha'yı kanuniye tanzim ve takdim olunmuştur.

(Türkiye

Büyük Millet Meclisi

2 . 5 . 1928

Ticaret Encümeni

Karar

24

Ticaret Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Vergi muafiyetlerinden bir kısmının ilgası hakkında Maliye Vekâleti Celilesince tanzim edilip İcra Vekilleri Heyetinin 22 Şubat 1928 tarihli kararıyla Mec-

lisi Alîye arz olunan Encümenimize muhavvel Lâyiha'yı Kanuniye ile esbabı mucibesi tetkik ve müzakerede edildi.

İlgası teklif olunan vergi muafiyetleri başlıca, Kanuna merbut listede görüldüğü üzere on bir nevi olup bunlardan üçüncüsü yani ziraat makinalarında müstamel mevadı meş'ale ve muharrike ve mustahzaratı kimyeviye muafiyeti Hükümetin dahi muvafakatı ile ilga olunacak muafiyetler meyanından ihraç edilmiş ve beşincisi yani devlet ormanları derununda ve civarındaki hızarhanelerin musakkafat vergileri muafiyeti de vaktiyle mukavele yapılırken efrada tanınmış bir hakkı müktesebin haleldar edilmemesi nokdaşından tetkik olunarak mukavenamelerde mevcut sarahatlerle müeyyet hukukun mahfuz kalacağı tabii görülmüş olmakla muafiyetin ilgasında mahzur görülemiş ve birinci, ikinci, dördüncü, on birinci numaralarda muharrer muafiyetlerin ilgası kabul edilmiş ve 6, 7, 8, 9 numaralarda muharrer banka muafiyetlerinin Osmanlı Bankasının muafiyetine müsavi bir dereceye tenzilleri de tetkik ve münakaşa olunarak filhalka bankaların memleketimizde mühdaci himaye oldukları kabul edilmekle beraber bu gün için varit olmasa bile yarın için bankaları atiyen dahi himaye zaruretiyle hazineden fedakârlık ihtiyar etmek caiz olamayacağı mülâhazasıyla bu muafiyetlerin de Hükümetin teklifi veçhile ilgası ve yalnız ziraat bankasının muafiyatından bidayeti teessüsündeki maksada dahil olması itibariyle doğrudan doğruya zürrağı alâkadar ve müstefid etmekte olanların, yani zürrağın istikraz zamanında mazhar oldukları muafiyetlerin idamesi muvafık görülmüştür. Onuncu numarada muharrer müessesat ve fabrikalardan maksut münhasıran devlete ait olanlar olmasına göre, daha vazih tarzda yazılmış ve ilgası teklif olunan on birinci numarada muharrer damga muafiyetini Meclisi Alîce geçen sene kabul edilmiş olan teşviki sanayi kanununun sekizinci maddesini alâkadar etmesi itibariyle bu husus ayrıca şerh edilmiştir. Kanunun gerek hususi ve gerek resmi bütçelere taalluku hasebiyle bu seneyi maliye bidayetinde mevkii tatbiki vaz'ı kabil olup olamayacağı hususunun bütçe encümeninin nazarı tet-

kikine arzı kararlaştırılmış olmakla bermucibi havale Ziraat Encümenine tevdiî arz olunur.

Reis	Mazbata Muharriri
Burdur	Zonguldak
Mustafa Şeref	Hüsnü
Kâtip	Aza
Şebinkarahisar	Afyonkarahisar
İsmail	Ak Osmanzade
	İzzet
Aza	Aza
İstanbul	İstanbul
Süreyya	Hüsnü
Aza	Aza
Eskişehir	Danış
	Aza

Muafiyetlerin ilgasından dolayı seyrüsefainin artacak açığını yine hazine kapatacaksa Devletçe bu cihetden memulu menfaat hasıl olmayacağı kanaatındayım.

Reşit Saffet

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
Ziraat Encümeni
18 Karar Numarası
1/124 Kayıt Numarası

3 . 5 . 1928

Ziraat Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Vergi muafiyetlerinden bir kısmının ilgası hakkındaki Lâyihayı Kanuniye ile ticaret encümeninin mazbatasını müzakere ve tetkik edildi. Meslek terbiyesinin ihtiyacı hazır derecesinde inkişaf ve tealisinin temini zımında vücuda getirilecek teşkilâtı vesaireye sarfı iktiza eden meblâğın bir kısım vergi muafiyetlerinin ilgası ile ancak husulpezir olabileceğine encümenimizce de kanaat hasıl olmuş ve ziraat makinalarında müştamel mevadî müştaita ve muharrike ve mustahzaratı kimyeviye muafiyetinin ipkası hakkındaki ticaret Encümeninin mütelâasına encümenimizce de iştiarak edilerek, encümeni müşarüleyhanın tesbit eylediği tadilât aynen kabul edilmiştir.

Riyaseti Celileye takdim kılındı.

Reis	Mazbata Muharriri
Adana	Mardin
Zamir	A. Rıza

Kâtip	Aza
Manisa	Adana
Yaşar Bey	Kadri Bey
Hini imzada bulunamamışlardır.	
Aza	Aza
Bolu	Tokat
Şükrü	Süreyya Tevfik
Aza	Aza
Kastamonu	Konya
M. Fuat	Ahmet Hamdi Bey
	Hini imzada bulunmadı.
Aza	Aza
Mardin	Manisa
Nuri	Kâni
	Aza
	Yozgat
	Tahsin

Maliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Vergi muafiyetlerinden bir kısmının ilgası hakkında Maliye Vekâletince tanzim edilip icra vekilleri heyetinin 22 Şubat 1928 tarihli kararıyla Meclisi Âliye arz olunan encümenimize muhavvel Kanun Lâ-yihası ile esbabı mucibesi ve Ticaret ve Ziraat Encümenleri mazbataları Muhasabeyi Umumiye Müdürü Umumisi Faik Bey huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Vatandaşlar arasında vergi mükellefiyeti itibarıyla musavatı tamme temin eylemek ve bazı mesalik erbabının nail oldukları muafiyet ve istisnaiyetleri kısmen izale ve kısmen müsavi bir dereceye tenzil etmek maksadından ve meslek terbiyesinin modern usuller dairesinde inkişaf ve tealisinin temini ve daha bazı mühim hidematı umumiyenin ifası için karşılık tedariki ihtiyacından mülhem olarak tanzim olunan ve bir kısım vergi muafiyetlerinin ilgası esasını ihtiva eden işbu Lâyihai Kanuniye ve Hükümetin esbabı mucibesi esas itibarıyla encümenimizce muvafık görülmüş ve berveçhi zir esbaba mebni ilgası teklif olunan muafiyetlerde bazı tadilât icra edilmiş ve imtiyazlı şirketlerin mukavelenameleriyle haiz buldukları vergi ve rüsum muafiyetlerinin peyderpey ref ve izalesini teminen Hükümete mezuniyet itasını mutazammın bir madde ilâve olunmuştur.

1. İnkilâbımızın mes'ut netayicinden olan kabotaj meselesinin hallinden sonra ticareti bahriyemizin inkişaf etmeye başladığı memnuniyetle meşhut olup nakliyatı umumiyei bahriyenin temini maksady-

la tesis olunan seyrüsefain idaresinin haiz olduğu vergi ve rüsum muafiyetleri ve sermaye faiz ve amorti hesapları ile mukayyet olmaması hasebiyle ticareti bahriye ile iştigal eden efrada her zaman rakip mevkiinde bulunması esasen doğru olamayacağından bu mühim şubei ticaretin daha ziyade inkişaf ve terakkisi için seyrüsefain idaresinin de efrat ile vergi ve rüsum hususunda müsavi vaziyetde bulunması muvafık bir tedbir olacağına kani olan Encümenimiz bu ciheti tasrih ederek (1) numaralı muafiyetin ilgasını tesbit etmiştir.

2. İkinci ve dördüncü numaralarda muharrer muafiyetlerin ilgası kabul olunmuştur. Üçüncü numarada muharrer olan mevadı müştaile ilgasına dair tekliften hükümetce sarfınazar edildiği memuru mahsus tarafından dermeyan edilmiştir.

3. Tahriri musakkafat yapılan yerlerde hızarhaneler vergiye tabi tutulmakta olduğundan tahrir yapılmayan mahallerdeki hızarhanelere inhisar eden vergi muafiyetlerinin devamı esasen muvafık muadelet olamayacağına binaen her iki şekildeki hızarhanelerin müsavatını temin eyleyecek olan işbu muafiyatin ilgası kabul edilmiştir.

4. 6, 7, 8, 9 numaralarda muharrer banka muafiyetlerinin Osmanlı Bankasının imtiyaz mukaveleriyle haiz olduğu muafiyetler derecesine tenzili muvafık görülmüş, Ziraat Bankası ve Osmanlı Bankasının haiz olduğu muafiyetleri mübeyyin listede raptedilmiştir.

Muafiyetler meyanında mevcut ve ziraatı alâkadar ve müstefit eden 12 Mart 1332 tarihli Ziraat Bankası Kanununun 9 uncu maddesinde 1 numara ile gösterilen muafiyet ipka olunarak mütebakisinin ilgası kabul olunmuş ve ona göre Ticaret Encümenince tesbit olunan şekil Encümenimizce tasvip edilmiştir.

5. Münhasıran devlete ait müessesat ve fabrikalardan bütçesi meclisten geçenlerin kazanç vergisi muafiyetinin devamı ve bütçesi meclisten geçmeyen (Devlete ait) fabrikaların kazanç vergisi ile mükellefiyetini amir olan Ticaret Encümeninin tadili rekabeti ticariye esasına muhalif ve binnetice sermayesi devlete ait olan hereke, feshane fabrikalarının vergiye raptı ile aynı mahiyette olan ve fakat sermayesi şirketlere ve eşhasa ait bulunan diğer kumaş fabrikalarının vergi muafiyetlerinin devamını müstelzim olduğundan doğru olamayacağını mülâhaza eden encümenimiz fabrikaların kazanç vergisi muafiyetlerini prensip olarak ilga etmek veya etmemek cihetlerinden birini tercih zaruretinde kaldığından muafiyetin ilgası şikkını kabul etmiş ve ancak askeri ve devlet demir

yolları fabrikalarının imalâtını devletin ifa edeceği mecburi hizmetlerden mağdut olarak vergi ve iktisadi rekabet mevzuu addetmiyerek muafiyetlerinin kema-kân devamını tecviz eylemiştir. Madde bu esasa göre tanzim olunmuştur.

6. Resmi devair arasındaki muhaberattan mâda bil'umum damga ve hazine pulları muafiyetlerinin ilgasına dair olan onbirinci numara kabul olunmuş ve ancak efradı askeriyeye ait muafiyetlerin muhafazasıyla beraber şüheda eytam ve eramiline maaş tahsisine ait evrak ve merbutatının muafiyeti muvafık maslahat olacağını derpiş eden encümenimiz, ticaret encümeninin teşviki sanayie taalluku itibariyle ilâve eylediği hisse senedatı ve pul muafiyetinin devamı hakkındaki nokdayı nazarına iştirak etmiyerek mes-kür bir numarayı o yolda tadil ve islâh eylemiştir.

Kanun Lâyihasının birinci maddesi muafiyetlerin ilgasına dair olup aynen kabul olunmuş ve mevzuu iş-tigalleri itibariyle mühim hizmetler ifa ve memleket iktisadiyatında nafi ve müsmir birer mevki işgal eyleyen müessesatın vergi ve rüsum muafiyetlerinin - ilgası esasını ihtiva eyleyen bu Lâyihayı Kanuniye vesilesiyle muvazenei iktisadiyeye ve rekabet hususuna mani teşkil edebilecek olan imtiyazlı muafiyetlerini de derpiş etmiş ve peyderpey bunların da ref ve ilgası için hükümete mezuniyet ita eylemeyi muvafık mü-talâa ederek o yolda bir madde kanuniye tanzim ve ilâve eylemiş ve bu madde lâyihanın ikinci maddesini teşkil etmiştir.

Üçüncü ve dördüncü maddeleri aynen kabul eden encümenimiz işbu lâyihanın tadili dairesinde kabulünü Heyeti Umumiyyeye arz ve bermucibi havale bütçe encümenine tevdi eyler.

Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Gümüşhane	Gaziantep
Hasan Fehmi	Ahmet Remzi
Kâtip ve Bu Mazbata	Aza
Muharriri	Bayazit
Balkesir	Şefik
Vehbi	Aza
Aza	Konya
İstanbul	Fuat
Fuat Beyefendi müzakere-	Aza
sine iştirak ettiler, imza anın-	Trabzon
da bulunmadılar.	Ali Becil Bey müzakeresine
Aza	biliştirak imza esnasında bu-
İçel	lunamadılar.
Emin Bey Müzakeresine	Aza
iştirak ettiler, imza esna-	
sında bulunmadılar.	Aza

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet
Muamelât Müdüriyeti
Adet
6/1015

28 . 2 . 1928

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Ticaret ve sanayi meslek mektepleri muylâj, tek-
nizm ve politeknik masarısı inşaiye ve tesisiyesi ile
idaresi hakkında Maarif Vekâleti Celilesince tanzim
olunan esbabı mucibe lâyihası leffen takdim olunmuş-
tur.

Vekâleti müşarüleyhanın bu maksatla vücuda
getireceği tesisat için 28 Şubat 1928 tarih ve 6/1026
numaralı tezkere ile takdim edilmiş olan ve bazı
vergi muafiyetlerinin ilgasına mütedaîr bulunan
«6233» numaralı Kanun Lâyihası ile iki milyon liralık
tahsisat karşılığı temin edildiğinden mezkûr tahsisa-
tın 1928 senesi Maarif bütçesine vaz'ı İcra Vekilleri
Heyetinin 22 Şubat 1928 tarihli içtimainda tasvib edil-
miştir.

Muktezasının ifasına müsaade buyurulmasını rica
ederim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe

1928 Haziranından itibaren vekâletin meslekî tedrisat
sahasında yapacağı işler

1. İzmir'de tesis edilecek ameli sanayii kimyevi-
ye ve nesciye mektebi,

Bu mektebin tesisi için lâzım olan para İzmir'e
civar olan on bir vilâyetin iştirakiyle temin edilecektir.
Bu paranın vilâyetler taahhütlerini ifa ettikleri takdir-
de (350 000) liradır. Bu paradan (39 000) lirası tahsil
olunmuştur. Mütebakisi 1928 senesi tahsil edilecektir.

Mühassısın raporuna nazaran bu mektep (300 00)
ve (200 000) lira ile de teşhiz edilebilecektir. Ancak
bu bir iptidai tahmin olduğundan ve memleketde de
eşya fiatlarında istikrar olmadığından plânların ihzarı-
nı müteakip bu miktarın tezayüt etmesi muhtemeldir.

Vilâyetlerin verecekleri (350 000) lira binanın an-
cak inşasına kifayet edeceğine nazaran 1928 vekâlet
bütçesine meslek mektepleri için konacak tahsisatdan,
teçhizat için fiatların tahavvülü de nazarı dikkate alı-
narak (250 000) lira sarf etmek icabedecektir. Bu mek-
tep 1928 senesi nihayetlerine doğru tamamen inşa edil-
miş bulunacağından bu paraya muhakkak ihtiyaç
vardır.

Mektebin tesisini müteakip laboratuvar malzeme-
si, sıra, karyola vesaire tefrişat ve tesisat umumiyesi
için de (50 000) lira sarfı icabetmektedir.

Hütlâsa : sanayii kimyevi ve nesciye mektebinin
inşaatı ve teşhizi ve 1928 - 1929 seneyi dersiyesi
esnasında devamı faaliyeti için vilâyetlerin vereceği
paradan gayrı vekâlete verilmesi icabeden meslek
mektepleri tahsisatından,

250 000 Teçhizat ve makineler için,
50 000 Laboratuvarlar malzemesi ve mektebin
tesisatı umumiyesi
30 000 Mektebin 1928 - 1929 faaliyet masrafı,

330 000 Lira

İş Darülfünunu ve Kız Enstitüsü ve
Politeknik Mektebi

İş Darülfünunu ve Kız Enstitüsünün planları 1929
senesi iptidasında ikmal edilecektir. Buna nazaran
1928 - 1929 bütçesinden planlar için (36 000) lira ve
marttan itibaren başlayacak olan inşaat için de
(500 000) lira sarf etmek icabedecektir. Fors motris
santrali ve diğer bazı hususi makinaların vaz'ı için
inşaat esnasında yapılması lâzım gelen bazı tertibat
dolayısıyla bu vesaiti evvelce tedarik etmek icabede-
ceğinden bunun için de (300 000) liraya lüzum hasıl
olacaktır.

1928 - 1929 senesi zarfında bu iki müessese için
bu miktardan fazla sarfiyat yapılması mümkün ol-
madığından inşaat 1929 - 1930 senesi devam edecek,
bu sene bütçesine bu iki müessese için mühim bir
meblâğ konmak icabedecektir.

Hütlâsa :
36 000 Plânlar için,
200 000 Kız enstitüsü,
300 000 İş Darülfünunu,
300 000 Makine vesaire,

836 000 İş Darülfünunu ve kız enstitüsü için
(836 000) lira sarfına lüzum vardır.

Bazı Sanatlar Mektebinin İhyası ve Muallim Kısmı
İhdası

1928 senesinde bütün sanatlar mekteplerinde müte-
hassısın çizdiği tatbik edilecektir. Bu programı tatbik
edebilmek için bu mekteplerde mevcut makina ve ve-
saiti dersiyeye kâfi değildir. Ekserisinin binaları da mü-
sait değildir. Bu sebepten elyevm mevcut olan on iki
sanat mektebinden ancak üç, dört tanesini bu sene

ihya edebilmek mümkün olabilecektir. Bunun için lâakal (300 000) lira sarfetmek icabedecektir.

Bu mekteplerde elyevm mevcut olan muallimler ve ustalar ya mevcut sanat mekteplerinin yetiştirdiği kimselerdir, veyahut da sanatlarında beherleri az alâ-lade ustalardan ibarettir. Bu sebepten bir taraftan Avrupa'ya talebe göndermekle beraber diğer taraftan da mevcut sanatlar mekteplerinden bir tanesini lüzumu vechile tadil ettikten sonra üzerine iki muallim sınıfı ilâve etmek lâzım gelecektir. Buradan çıkacak muallimler sanatlar mekteplerine muallim olacakları gibi muhtelif mıntikalarda açılacak olan sanat kurslarını idare edeceklerdir.

Muallim kısmının makine, teçhizat, bina vesairesi için 150 000 liraya ihtiyaç vardır. Bu mektep diğer bütün mekteplere muallim yetiştireceği için bütün sınıflara ecnebi mütehassıslar getirmek zarureti vardır. Bu mütehassis, mühendis sanatkârlar için müfredatı aşağıda muharrer olduğu vechile 100 000 lira vazetmek lâzımdır. Muallim kısmının işe masrafı için 20 000, nazari tedrisat muallimleri için 20 000 lira kifayet eder.

- Şu hale nazaran muallim kısmı için :
- 300 000 Üç sanat mektebinin islâhı,
  - 150 000 Muallim kısmının bina ve teçhizatı,
  - 100 000 Ecnebi mütehassıslar,
  - 20 000 Muallim kısmının işe ve müteferrik masarifati,
  - 20 000 Muallim kısmının nazari tedrisat masrafı,

590 000

(100 000) Liranın Müfredatı

Muallim kısmını ihtiva edecek olan sanat mektebine getirilecek mütehassis ve mühendisler;

- 1 İmalât ve fabrika mühendisi,
- 3 Atelye şefi,
- 1 Resim mihaniki mütehassis atölye muallimi,
- 1 Pres,
- 1 Torna firezeci,
- 1 Feruneridar,
- 1 Tenekeci ve blombiye,
- 1 Sudor,
- 1 Makina,
- 1 Elektrisyen,
- 1 Marangoz,
- 1 Dülger,
- 1 Ebenist, (Mobilyacı)
- 1 Oymacı,
- 1 Araba Marangozu,

- 1 Beton,
- 1 Tavancı,
- 1 Taşçı,
- 1 Sanayii tezyiniye,
- 1 İnşaatı bahriye,
- 600 Masarifi gayri melhuze
- 5 400 Şehri 450 lira ücretle bir mühendislik senelik tahsisatı
- 14 400 Şehri 400 lira ücretle 3 atelye şefinin senelik tahsisatı.
- 75 600 Şehri 350 lira ücretle 18 atelye mütehassis mualliminin senelik tahsisatı.

Mevcut Sanat Mekteplerinin 1928 senesinde İdaresi Hakkında Vekâletin Teşebbüsleri

Vekâlet bu mektepler hakkında 3, 4 mektep müstesna olmak şartı ile diğerlerinde bu sene zarfında esaslı tebeddülât ve islahat yapmak tasavvurunda değildir.

Muallim sınıflarını ihtiva eden sanat mektebine azami ehemmiyet vererek oraya tamamen ecnebi mütehassıslar getirecektir. Netayice göre ve ecnebi mütehassıslara diğer mektepleri teftiş ettirerek elde edeceği malumata nazaran seneyi atıye için bir karar itihaz edecektir. Yalnız bu mekteplerde icabeden tamiratı icra ettirecek ve tedarik edebileceği iyi muallim ve unsurla bunları takviye etmeğe çalışacak, velhasıl bu sene için halihazır daha muntazam bir halde idameye gayret edecektir. Bu mektepler halî hazırda idarei hususiyeler tarafından (700 000) lira ile idare edilmekte olduğuna nazaran bunları daha muntazam bir hale koymak için (200 000) lira kadar bir fark kifayet edecektir.

Hülâsa :

Sanat mekteplerinin halî hazırı ile fakat daha muntazam bir surette idamesi için (900 000) liraya ihtiyaç vardır.

Avrupaya Talebe İzarnı

Muhtelif meslek mekteplerine İş Darülfünununa, Kız Enstitüsüne, Sanat Mekteplerine, İzmir Sanayii Nesciye ve Kimyeviye Mektebine Muallim yetiştirmek üzere Avrupa'ya gönderilecek (50) talebe için : 100 000 liraya ihtiyaç vardır.

(Meslek Mektepleri Kitapları, Pedagojik İş Serileri
Meslek mektepleri için Klâsik mektep tedrisatına uygun kitaplar mevcut değildir, mevcut müesseselerle açılacak müessesatta mütehassısın programı dahilinde tedrisatta bulunabilmek için kitaplara ihtiyaç vardır. Bu kitapların telif ve tercüme hakkı tabiyesi için: 75 000 lira sarfedilecektir.

Ticaret Kursları

Eylevm idame etmekte bulunduğumuz ticaret kurslarının hüsni suretle idaresi için mütehasıs anasır bulmakta müşkülât çekiyoruz. Mütehasıs unsurları bulabilmek için bu günkü sarf edilen paradan daha fazla sarf etmek lâzım geldiği gibi, gelecek sene açılacak sanat kursları için de sarfiyat tezeyüt edecektir.

Bu suretle alelumum kurslar için :

100 000 liraya ihtiyac hasıl olacaktır.

Mesleki Tedrisat İçin Merkezdeki Teşkilât ve Masarifatı Gayri Melhuze

Ticaret Mekteplerini ve kursları ve sanat mekteplerini teftiş edebilmek üzere iki mütehasıs müfettişe ihtiyac vardır. Meslek mekteplerinin ve yeni müessesatin vekâlete tamamen devri dolayısıyla yüksek tedrisatin işleri çoğalacağından meslek mektepleri ile meşgul olmak üzere bir müdürü umumî muavininin kadroya ihtali lâzımdır. Yeni yapılacak teşkilât dolayısıyla müfettiş harcırahı, diğer harcırahlar ve bilhasısa ihtiyaca göre daima teaddüt ve tahavvül edebilecek ve fakat memleketimizin iktisadiyatı üzerinde kat'î bir rol ifa eyleyecek olan sanat ve meslek kurslarının pek mütenevvi bulunan teçhizatının icabatına karşılık teşkil eylemek üzere masarifi gayri melhuze tertibine 169 000 lira kadar ihtiyat tahsisatının ithaline lüzum görülmüştür.

Maarif Vekâletinin 1928 Senesinde mesleki tedrisat Sahasında Yapacağı İşler

1. İzmir ameli sanayii kimyeviye ve nesciye mektebini inşaa ve teçhiz etmek, tedrisata başlamak;

2. Ankara'da yapılacak iş danülfünunu ve politeknik müesseselerinin planlarını yaptırıp işe başlamak;

3. Ankara'da Kız Enstitüsünü planlarını yaptırıp işe başlamak;

4. Mevcut sanat mekteplerinden birisini takviye edip muallim kısmını küşad etmek ve bu müesseseye mütehasıslar getirmek;

5. Diğer üç sanat mektebinin ıslâhına teşebbüs etmek;

6. Mevcut sanat mekteplerini vaziyeti hazırlarıyla ve fakat daha muntazam bir surette idame etmek;

7. Ticaret ve sanat mekteplerinde senei atiyede yapılacak ıslahatın esaslarını hazırlamak üzere Avrupalı mühendis ve müfettişler vasıtasıyla teftişat yaptırmak ve projeleri ikmal etmek;

8. Meslek mekteplerine muallim ihzarı için Avrupa'ya elli talebe izam etmek;

9. Meslek mekteplerine kitap ihzar etmek;

10. Ticaret ve sanayi kursları açmak;
1928 - 1929 Senesinde mesleki tedrisat için sarf edilecek üç milyon liranın sureti tevzii İzmirde ameli sanayii kimyeviye ve nesciye mektebi
Lira

250 000 İzmir Sanayii kimyeviye ve Nesciye mektebinin teçhizat ve makineleri için
50 000 Laboratuvar malzemesi ve mektep tesisatı umumiyesi
30 000 Mektebin 1928 - 1929 senesi faaliyet masrafları.

Teknizim ve Politeknik Kız Enstitüsü

Lira

36 000 Plân masrafı
300 000 Bu müesseselerin 1928 - 1929 senesinde inşaatına sarf edilecek para
300 000 Bu müesseselerin kurs motoris santrali ve sair makine teçhizatı için sarf edilecek para
200 000 Kız Enstitüsü için sarf edilecek para
Muallim Mektebi İle Üç Sanat Mektebinin ıslâhı
150 000 Muallim kısmını ihtiva eden mektebin teçhizatı
100 000 Mütehasıs atelye ustaları ve mühendis
20 000 Muallim kısmının müteferrik tesisat masrafları ve iaşesi
20 000 Muallim kısmının nazari tedrisat muallimlimleri
300 000 Üç sanat mektebinin ıslâhı için yapılacak sarfiyat

Sanat Mekteplerinin
Masarifatı Daimesi

900 000 Sanat mekteplerinin umumî masrafları
Avrupaya Tahsile Gönderilecek Talebe
Masrafı

100 000 Avrupa'ya gönderilecek elli talebenin masrafları

Kitap Masrafı

75 000 Telif ve tercüme ve tabı masrafı
Kurslar Masrafı

100 000 Alelumum meslek, kurslar masrafları
Masarifi Müteferrika

169 000 İki müfettiş, bir müdürü umumî muavini ve masarifi gayri melhuze karşılığı ve muhtelif ikramiyeler

3 000 000 Yekûnu umumî

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
Bütçe Encümeni
119 Karar Numarası
1/124 Esas Numarası
3/98

Bütçe Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Vergi muafiyetlerinden bir kısmının ilgası hakkında olup Ticaret, Ziraat ve Maliye Encümenlerinde tetkik olunduktan sonra Encümenimize tevdi kılınan Kanun Lâyihası ile ilga edilecek muafiyetlerden tahassül edecek varidat fazlalarının karşılık ittihazı ile Ticaret ve Sanayi meslek mektepleri masarifi inşaiye ve tesisyesi için 1928 bütçesine 2 000 000 lira vazına dair Encümenimize muhavvel Başvekâlet tezkeresi Maarif ve Maliye Vekilleri beyler hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu :

İlgası teklif edilen muafiyetler birer birer tetkik olunduktan sonra Encümenimizce de hututu umumi-yede diğer Encümenlerin mütallââtına iştirak edilmiş ve hukuku müktesebeye riayet esası ile telife çalışılarak muafiyetlerin ilgası hakkında şu neticelere varılmıştır :

1. Seyrüsefainin haiz olduğu bilumum muafiyetlerin ilgası teklif olunmaktadır. Mevzuubahis imtiyazat ve müsaadat 27 Mart 1333 tarihli Kanun ile bahşedilmiş ve ticareti bahriyemizin bu günkü vaziyet ve inkişafı nazarı dikkate alınarak devamında hakiki bir lüzum görülmemiş olan bu muafiyetlerin ilgasını teminen kanunun birinci maddesi tanzim olunmuştur.

2. Hükümetin Kanun Lâyihasına merbut cetvelde 2, 4 ve 5 numaralar ile işaret olunan muafiyetleri ilgasında mahzur görülmemiş ve bu muafiyetleri bahşeden 9 Kânunuevvel 1336 ve 14 Haziran 1326 tarihli kanunlarla 14 Nisan 1323 tarihli irade ahkâmından bu muafiyetlere taalluk edenleri ilga etmek üzere ikinci ve dördüncü maddeler ihzar edilmiştir.

3. Ziraat makinelerinde müstamel mevadî müş-taire ve muharrike ve mustahzaratı kimyeviye muafiyetlerinin ilgası teklifinden Hükümetçe sarfınazar edildiğinden Encümenimizce de lâyihadan hariç bırakılmıştır.

4. Ziraat, İş, Sanayi ve Meadin ve Emlâk Bankalarının Osmanlı Bankasının muafiyeti derecesine kadar bilumum muafiyetlerinin ilgasına dair olan teklifleri Encümeniniz mütelââ etmiş ve hukuku müktesebeye riayet noktasından her ne kadar Millî Banka-

ların muafiyet ve müsaadatinın ilgası sayarı tecviz olmuyacağı varit telâkki edilebilirse de bu hal diğer bazı mevcut veya atiyen teşekkül edecek millî bankalara da mümasili müsaade ve muafiyetleri teşmil etmek ve Osmanlı Bankasının Mukavelenamesi mucibince haiz olduğu müsaadat ve muafiyatı idame yolunda bir neticeyi kabul eylemek gibi tesir ve sirayetlere müsait olmasına mebni millî bankaların bu hususta inzima-mı muvafakatlarının tabii addedilmesi lâzımgüleceği ve Osmanlı Bankasının da takip olunan siyaset muvacehesinde kendiliğinden haiz olduğu müsaadat ve imtiyazatdan sarfınazarla millî bankalarla hem ahenk kalmayıp tercih etmesi beklenebileceği dermeyan kılınmış ve ekseriyetle bu mütalâa dairesinde şimdilik Osmanlı Bankasının haiz olduğu müsaade ve imtiyazların ilgasına kadar Ziraat, İş, Sanayi ve Meadin, Emlâk Bankalarının haiz oldukları mümasil müsaade ve imtiyazların devamına karar itası hususu İcra Vekilleri Heyeti kararına terkedilerek millî bankaların haiz oldukları muafiyetlere mütedair Kanunların ilgası kabul olunmuştur.

5. Münhasıran Devlete ait müessesat ve fabrikalardan bütçesi meclisten geçenlerden madasının kazanç vergileri muafiyetinin ilgası hakkındaki teklif bir karşılık teşkil edecek mahiyette görülmemesine mebni kabul olunmamıştır.

6. Damga Kanunu Encümeni mahsusunda tetkik edilmekte bulunmasına ve bu tetkikat esnasında damga ve hazine pulları muafiyetleri bahsının da müzakeresi tabii olmasına mebni damga ve hazine pulları muafiyetlerinin ilgası teklifinin Encümenimizce bu meyanda müzakeresine lüzum görülmemiş ve Kanun Lâyihası maruz tadilât dairesinde tespit olunmuştur.

(Muafiyetlerin ilgasından beklenen varidata gelince: Encümeniniz bu hususta medarı ihtiyaç istatistik malumatına malik olamadığı için katî bir tahmine imkân görememiş ise de, takribi olarak ilga olunan muafiyetler dolayısıyla musakkafatta yüz elli bin, gümrükte on bin, postada dört yüz yirmi bin, telgrafta yüz yirmi bin, damgada yüz bin liralık ki ceman sekiz yüz bin liralık bir varidat husulünü mümkün addedmiş ve buna göre hükümetin meslek kursları masarifi umumiyesiyle meslek mektepleri için kitap mübayaa ve tercümesi ve ücreti ve meslek mekteplerine muavenet, meslek mektepleri için Avrupaya gönderilecek talebe ve memurinin harcırah, yevmiye ve masarifi tahsilileri, meslek mekteplerine muallim, yetiştirmek üzere küşad edilecek muallim mektebi ile

politeknik ve meslek mekteplerinin plan, inşaat, tesisat vesair umumî masarîfî ve memaliki ecnebiyeden celbedilecek ecnebi muallimlerin ve mütehassısların ticurat ve harcırahları, pasaport ve vize harçları ile yevmiyeleri, bilumum kurs, mektep muallim, usta, hademe, doktor, müsdahdemîn ve memurin ücretleri karşılığı olmak üzere 1928 bütçesine 2 000 000 lira vazî hakkındaki teklifini 800 000 liraya tenzil ve iki milyon liralığa kadar taahhüdatı kabul ile beraber fash (T) (TI) cetveline ithal gibi ahkâmı ihtiva edecek ayrı bir lâyiha tertib eylemiş ve muafiyetler lâyihasının müstacelen müzakeresine müsaade buyurulması istirhamıyla Heyeti Celileye takdimine karar vermiştir.

19 Mayıs 1928

Reis	Reisvekili
Edirne	Burdur
Şakir	Salih Vahit
Kâtip	Aza
Kütahya	Erzurum
Niyazi Asım	Nafi Atuf
Aza	Aza
Erzurum	Elâziz
Aziz	Hasan Tahsin
Aza	Aza
Isparta	Bursa
Mükerrer	Muhlis
Aza	Aza
Tokat	Samsun
Şevki	Adil
Aza	
Niğde	
Atâ	

Hükümetin Teklifi

Vergi muafiyetlerinden bir kısmının ilgası hakkında Kanun Lâyihası

Birinci Madde — Merbût cetvelde muharrer vergi muafiyetleri ilga edilmiştir.

İkinci Madde — Bu Kanun 1 Haziran 1928 tarihinden muteberdir.

Üçüncü Madde — Bu Kanunun icrasına, İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 22 Şubat 1928

Başvekil	Adliye Vekili
İsmet	Mahmut Esat
Müdafaai Millîye Vekili	Dahiliye Vekili
Mustafa Abdülhalik	Şükrü Kaya
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Doktor Tefvik Rüştü	Saraçoğlu Şükrü

Maarif Vekili
Mustafa Necati
İktisat Vekili
Mustafa Rahmi

Nafia Vekili
Behiç
Sıhhiye ve Muaveneti
İçtimaiye Vekili
Doktor Refik

İlga edilecek vergi muafiyetleri

1. Seyrüsefainin haiz olduğu bilumum muafiyetler;
2. Litografya makineleri ile aksamı ve teferruatı muafiyeti,
3. Ziraat makinelerinde müstamel mevadî müştaitle ve muharrike ve mustahzaratı kimyeviye muafiyeti,
4. Cami, Kilise, Sinagok rüesayı ruhaniye ve hademesinin ikametlerine mahsus emlâk vergisi muafiyetleri,
5. Devlet Ormanları derununda ve civarındaki hızarhaneler muafiyetleri,
6. Ziraat Bankasının bilumum muafiyetleri,
7. İş Bankasının bilumum muafiyetleri,
8. Sanayi ve Meadin bilumum muafiyetleri,
9. Emlâk Bankasının bilumum muafiyetleri,
Osmanlı Bankasının Muafiyetine müsavi olacaklardır.
10. (Münhasıran devlete ait müessesat ve fabrikalardan Bütçesi Meclisten geçenlerden madasının kazanç vergileri,
11. Resmî devair arasındaki muhaberatdan mada bilumum damga ve hazine pulları muafiyetleri, (Efradı askeriyeeye ait muafiyetler mahfuzdur).

Ticaret Encümeninin Tadili

İlga Edilecek Vergi

Muafiyetleri

1. Seyrüsefainin haiz olduğu bilumum muafiyetler,
2. Litografya makineleri ile aksamı ve teferruatı muafiyati,
3. Cami, Kilise, Sinagok resayı ruhaniye ve hademesinin ikametlerine mahsus emlâk vergisi muafiyetleri,
4. Devlet Ormanları derununda ve civarındaki hızarhaneler muafiyeti,
5. Ziraat Bankasının,
12 Mart 1332 tarihli Ziraat Bankası Kanununun 9 ncu maddesinde (1) numara ile gösterilen muafiyetden mada bilumum muafiyetleri,

Osmanlı Bankasının muafiyetine müsavi olacaklardır.

6. İş Bankasının bilumum muafiyetleri,

7. Sanayi ve Meadin Bankasının bilumum muafiyetleri,

8. Emlâk Bankasının bilumum muafiyetleri.

Osmanlı Bankasının muafiyetine müsavi olacaklardır.

9. Münhasıran devlete ait müessesat ve fabrikaların kazanç vergileri, (Bütçesi meclisten geçenler bu hükmünden müstesnadır).

10. Resmî devair arasındaki muhaberatdan mada bilumum damga ve hazine pulları muafiyetleri. (Efradı askeriyeye ait muafiyetler ile teşviki sanayi kanununun 8 nci maddesi hükmü mahfuzdur).

Maliye Encümeninin tadili
Vergi Muafiyetlerinden bir kısmının
İlgası Hakkında Kanun Lâyihası

Madde 1. — Merbut cetvelde muharrer vergi muafiyetleri ilga edilmiştir.

Madde 2. — İmtiyazlı şirketlerin mukavelenelerinde musarrah vergi ve rüsum muafiyetlerini alâkadar müessesat ile biltilâf refe Hükümet mezdur.

Madde 3. — Bu Kanun 1 Haziran 1928 tarihinden muteberdir.

Madde 4. — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

1. Seyrüsefainin haiz olduğu bilumum muafiyetler (Türk Sancağını havi Ticaret Gemilerinin vermekte olduğu bilütümle rüsum ve tekâlif nisbetine göre vergiye tabi olacaktır).

2. Litografya makinaları ile aksama ve teferruat muafiyeti,

3. Cami, Kilitse, Sinagog rüesayı ruhaniye ve hademesinin ikametlerine mahsus emlâk vergisi muafiyetleri,

4. Devlet Ormanları derununda ve civarındaki hizarhaneler muafiyeti,

5. Ziraat Bankasının 12 Mart 1332 tarihli Ziraat Bankası Kanununun 9 ncu maddesinde (1) numara ile gösterilen muafiyetden mada bilumum muafiyetleri.

Osmanlı Bankasının muafiyetine müsavi olacaktır.

6. İş Bankasının Bilumum muafiyetleri,

7. Sanayi ve Meadin Bankasının bilumum muafiyetleri,

8. Emlâk Bankasının Bilumum muafiyetleri,

Osmanlı Bankasının muafiyetine müsavi olacaktır.

9. Sermayesi devlete ait olup imalâtı münhasıran devletin yeddi idaresinde bulunan askerî ve devlet Demir Yolları fabrikaları gibi mamulâtı münhasıran hidematı umumiyeye muhdez fabrika ve müessesatdan mada bilütümle fabrika ve müesseselerin kazanç vergileri muafiyeti,

10. Resmî devair arasındaki muhaberatdan mada bilumum damga ve hazine pulları (Efradı askeriyeye ve şüheda eytam ve eramilinin maaş tahsisine ati muafiyetler mahfuzdur).

Bütçe Encümeninin tadili

Bazı Müessesat Muafiyetleri Hakkındaki
Ahkâmın İlgasına Dair Kanun Lâyihası

(Birinci Madde — Seyrüsefain idaresine verilen bazı imtiyazat ve müsaadata dair 22 Marat 1333 tarihli kanun ahkâmı ilga edilmiştir.

İkinci Madde — Matbaa alât ve edavatı ile kitap ve gazete kâğıtlarının gümrük resminden istisnasına dair olan 9 Kânunuevvel 1336 tarih ve 71 numaralı Kanunun birinci maddesi mülğadır.

Üçüncü Madde — Musakkafat vergisi hakkındaki 14 Haziran 1326 tarihli Kanunun dördüncü maddesinin beşinci fıkrası yerine atıdaki fıkraya ikame olunmuştur:

«Hükümetçe maruf olan edyanı muhtelifeye mahsus ibadethaneler»

(Dördüncü Madde — 1323 Hizarhanelerin musakkafat vergisinden istisnasına dair 14 Nisan 1323 tarihli irade ile mevzu hüküm mülğadır.

Beşinci Madde — 12 Mart 1332 tarihli Ziraat Bankası Kanununun dokuzuncu ve 1340 senesi Ziraat Bankası bütçe kanununun on altıncı maddeleriyle Türkiye Sanayi ve Meadin Bankası hakkındaki 19 Nisan 1341 tarih ve 633 numaralı Kanunun yedinci maddesi ve Emlâk ve Eytam bankası hakkındaki 22 Mayıs 1926 tarihli ve 844 numaralı Kanunun dokuzuncu ve onuncu maddeleri ve 21 Haziran 1927 tarihli ve 1116 numaralı Kanunun birinci maddesi mucibince İş Bankasına devredilmiş olan İtibari Milli Bankası imtiyazatı hakkındaki 8 Şubat 1332 tarihli Kanun ahkâmı ilga edilmiştir.

Ancak Osmanlı Bankasının mukavelenamesi mucibince haiz olduğu müsaade ve muafiyetlerin ilga-

sına kadar meskûr bankaların da mümasili müsaade ve muafiyetlerden istifadeye devamlarına İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

Altıncı Madde — Bu Kanun 1 Haziran 1928 tarihinden muteberdir.

Yedinci Madde — Bu Kanunun ahkâmını icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Meslek Mektepleri İnşaatı İçin İki milyon liraya kadar Taahhüt İcrası Mezuniyetine ve Maarif Vekâleti 1928 Senei Maliyesi Bütçesine Tahsisatı

Fevkalâde İtasına Dair Kanun Lâyihası

Birinci Madde — 1928 senei maliyesi Maarif Vekâleti bütçesinde (meslek mektepleri masarifi) namı ile yeniden açılacak 717 nci fasla 800 000 lira tahsisatı fevkalâde olarak vaz olunmuştur.

İkinci Madde — Meslek mektepleri inşaatı için her sene bütçesine konulacak tahsisattan azami 500 000 lirası karşılık ittihaz olunarak İcra Vekilleri Heyeti kararıyla 2 000 000 liraya kadar taahhüt icrasına Maarif Vekili mezundur.

Üçüncü Madde — Birinci madde mucibince açılan fasıl 1928 Muvazenei Umumiye Kanununun sekizinci maddesine merbut (T) işaretli cetvele ithal olunmuştur.

Dördüncü Madde — Bu Kanun 1 Haziran 1928 tarihinden muteberdir.

Beşinci Madde — Bu Kanunun ahkâmını icraya Maliye Vekili memurdur.